

Силабус курсу:



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ФАНДРАЙЗИНГ І ГРАНТРАЙТИНГ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка» D7 «Торгівля»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

д.е.н. проф. Семененко Інна Максимівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри економіки і підприємництва

посада

semenenko@snu.edu.ua	+380505332100	Viber, Telegram за номером телефону	вул. Брайчевського, 17 м. Київ
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Асистент:

Касаткіна Марина Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Старший викладач кафедри економіки і підприємництва

посада

kasatkina@snu.edu.ua	+380502802718	Viber, Telegram за номером телефону	-
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Асистент:

Чанкотадзе Яна Олегівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

асистент кафедри економіки і підприємництва

посада

chankotadze@snu.edu.ua	+380508487792	Viber, Telegram за номером телефону	-
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Цей курс спрямований на надання здобувачам вищої освіти уявлення про методологію і способи підготовки і написання грантових заявок, формування у здобувачів вищої освіти знань з теорії і практики процесу написання грантових заявок і залучення ресурсів на реалізацію проєктів, та відповідних практичних навичок, у тому числі для планування процесів відновлення і розвитку

соціально-економічних систем з урахуванням принципів сталого розвитку, інклюзивності, безпекових чинників та соціального капіталу. Предметом курсу є вивчення найбільш простих та зручних способів залучення ресурсів на реалізацію проєктів, діяльність з написання грантової заявки, застосування принципів сталого розвитку, безпекових чинників, соціального капіталу тощо при підготовці і реалізації грантових проєктів, спрямованих на відновлення соціально-економічних систем різного рівня.

Результати навчання:

В рамках курсу здобувач опанує теоретичні знання і практичні навички з пошуку фінансування, написання грантових заявок, застосування принципів, актуальних для міжнародної спільноти і покладених в критерії відбору проєктів донорами (у т.ч. принципів сталого розвитку, безпекових чинників та соціального капіталу), складання бюджету, визначення зацікавлених сторін реалізації грантового проєкту, звітування за грантовим проєктом.

Знання: Здобувач отримає знання щодо сутності фандрайзингу і грантрайтингу, основних напрямів надання допомоги від міжнародних фондів, принципів складання грантової заявки, основні критерії відбору проєктів донорами.

Вміння: складати грантову заявку, застосовувати принципи, актуальні для міжнародної спільноти і покладені в критерії відбору проєктів донорами, шукати джерела коштів на реалізацію проєкту, складати прості бюджети проєктів, визначати зацікавлених сторін проєкту, формувати супровідні документи до грантової заявки.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання економіки та менеджменту. Вміння проводити прості розрахунки. Аналітичне і системне мислення.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни є надання здобувачам вищої освіти уявлення про методологію і способи підготовки і написання грантових заявок, формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії та практики процесу написання грантових заявок і залучення ресурсів на реалізацію проєктів, та відповідних практичних навичок. Завдання дисципліни – розвинути вміння формувати проблеми і стратегії щодо їх вирішення; писати заявки на отримання грантових коштів; систематизувати знання щодо видів джерел фінансування і механізму роботи з ними; розвинути навички інструментів фандрайзингу; розвинути навички складання бюджету проєкту.

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, а саме:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК10.Здатність до розроблення сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК12*. Здатність вирішувати практичні управлінські та дослідницькі завдання щодо відновлення і розвитку соціально-економічних систем різного рівня на основі принципів сталого розвитку та з урахуванням безпекових чинників і соціального капіталу.

D7 «Торгівля»

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

СК 5. Здатність до ініціювання і реалізації інноваційних проектів в підприємницькій та торговельній діяльності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація

С1.01 «Економіка»

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

ПРН16*. Планувати відновлення і розвиток соціально-економічних систем з урахуванням принципів сталого розвитку, безпекових чинників та соціального капіталу.

D7 «Торгівля»

ПРН2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур.

Структура курсу

Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
Тема 1. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу	2/2	Визначення фандрайзингу. Принципи і основні поняття фандрайзингу. Завдання і напрямки діяльності фандрайзингу. Суб'єкти і об'єкти фандрайзингу. Участь волонтерів у фандрайзинговій діяльності. Правила успішного і причини невдалого фандрайзингу.	Творче завдання – командна робота. Презентації. Обговорення.
Тема 2. Інструменти фандрайзингу	2/2	Інструменти фандрайзингу. Методи організації пошуку ресурсів. Основні	Кейси. Презентація. Запрошення фахівців-

Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		методи проведення фандрайзингу. Умови вибору методу фандрайзингу. Стратегія фандрайзингу.	практиків для обговорення питань фандрайзингу.
Тема 3. Сутність і основні поняття грантрайтингу	1/1	Сутність поняття "грант". Класифікація грантів. Короткострокові і довгострокові проекти. Роль грантів у розвитку суспільства. Процес здобуття гранту. Ресурси для пошуку грантодавців.	Презентації. Мозковий штурм. Світове кафе.
Тема 4. Грантодавчі установи. Міжнародна технічна допомога. Основні напрями надання допомоги від міжнародних фондів	1/1	Поняття грантодавця. Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Вибір фонду. Міжнародна технічна допомога. Принципи, актуальні для міжнародної спільноти і покладені в критерії відбору проектів донорами (у т.ч. принципи сталого розвитку, інклюзивності, безпекових чинників та соціального капіталу тощо).	Тести. Кейси. Презентації.
Тема 5. Написання грантової заявки: зміст концепції проектної пропозиції, принципи складання, критерії участі і відбору. Аналіз зацікавлених в грантовому проекті сторін. Взаємодія проекту з ними. Ризики і чутливість до конфліктів.	3/3	Заповнення грантової заявки. Назва проекту. Збір даних для обґрунтування проблеми та оцінки тенденцій розвитку. Ідентифікація проблеми. Встановлення мети і завдань проекту. Опис проекту і його обґрунтування. Врахування принципів сталого розвитку, безпекових чинників та соціального капіталу в грантових проектах. Цільова аудиторія проекту і основні зацікавлені сторони. Комунікації і мережування. Визначення зацікавлених в грантовому проекті сторін. Взаємодія проекту з ними. Матриця стейкхолдерів. Ризики і чутливість до конфліктів.	Ідентифікація проблеми. Заповнення грантової заявки. Командна робота.
Тема 6. Супровідні документи до грантової заявки	1/1	Організація супроводу реалізації проекту. Супровідні документи і порядок їх заповнення. Складання резюме керівника проекту і виконавців. Листи підтримки. Мотиваційний і супровідний листи. Супровідні установчі документи.	Заповнення документів. Обговорення прикладів.
Тема 7. Ресурсне планування і складання бюджету проекту	2/2	Ресурсне планування проекту. Складання бюджету проекту. Прийнятні і неприйнятні витрати. Співфінансування. Фінансовий звіт.	Складання бюджету. Кейс. Індивідуальна робота.
Тема 8. Моніторинг та оцінювання ходу і результатів	2/2	Результати реалізації проекту.	Кейси. Питання. Тести.

Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
виконання проєкту. Індикатори результатів і сталість проєкту. Звітність за проєктом		Моніторинг та оцінювання ходу і результатів виконання проєкту. Звітність за проєктом. Індикатори результатів і сталість проєкту. Розвиток проєкту після закінчення фінансування.	

Рекомендована література

Основна література:

1. Кобеля-Звір М. Як отримати грант: методика та стратегія залучення грантових ресурсів: навч.-метод. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2022. 272 с.
2. Renfro J. Grant Writing: The Essentials. University of Northern Iowa, 2024. 169 p.
3. Демуз І. (2019). Фандрайзинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проєктів в Україні. Економічний вісник університету, (43), 12-20. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-43-12-20>
4. Основи грантрайтингу та управління проєктами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій / Авт. кол.: В.В. Белявцева, А.І. Гнатенко, О.С. Зінченко та ін. ; за заг. ред. О.В Кулініча. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с.
5. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
6. План для реалізації Ukraine Facility. 2024. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/>
7. Нагірська К. Грант-менеджмент: просто про складне. 2022. URL: <https://drive.google.com/file/d/1BIr21otjrsieXDSLyGEACpVK6hcEct89/view>
8. Грантрайтинг. Конспект лекцій. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-lekciy-grantraying-282163.html>

Додаткова література

1. Положення про Національний фонд досліджень України, затверджене Постановою КМУ № 528 від 04.07.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2018-%D0%BF#n23>
2. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” № 848-VIII від 26.11.2015 із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19/>
3. Порядок надання грантової підтримки науковій і науково-технічній діяльності за рахунок коштів державного бюджету, затверджений Постановою КМУ №776 від 21.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2019-%D0%BF#n9>
4. Управління проєктами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Сгорова. Івано-Франківськ, 2021. 140 с.
5. Проєктний менеджмент в діяльності громадських організацій. Управління змінами у громадських об'єднаннях / За заг. ред. Н. Дмитрук. Полтава, 2020. URL: https://initiative.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Posibnyk_Fond-2020_kor.pdf.
6. Семененко І. М., Ключ Ю. І., Бурко Я. В., Лісаконова В. О. Грантрайтинг для розвитку бізнесу в умовах постконфліктної трансформації. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2020. № 2 (258). С. 82–86. DOI: 10.33216/1998-7927-2020-258-2-82-86
7. Семененко І. М., Серебряк К. І. Основні тенденції фандрайзингу: порівняння досвіду України і США. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2021. № 6 (270). С. 60–65. DOI: 10.33216/1998-7927-2021-270-6-60-65

8. Поркуян О. В., Семененко І. М. Роль міжнародної допомоги у відновленні роботи переміщених закладів вищої освіти: досвід СНУ ім. В. Даля. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2021. № 6 (270). С. 77–82. DOI: 10.33216/1998-7927-2021-270-6-77-82

Інформаційні ресурси.

1. Ресурсний центр ГУРТ. URL: <https://gurt.org.ua/>
2. Велика ідея. URL: <https://biggggidea.com/>
3. Громадський простір. URL: <https://www.prostir.ua/>

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій у системі дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle2.snu.edu.ua/>
2. Роздатковий матеріал.
3. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни "Фандрайзинг і грантрайтинг" (для здобувачів вищої освіти за спеціальностями С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, D7 Торгівля) / Уклад.: І. М. Семененко, К. І. Серебряк, М. В. Касаткіна. — Київ: СНУ ім. В. Даля, 2025. — 41 с. (Реєстр. номер свідоцтва 9655)
4. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни "Фандрайзинг і грантрайтинг" для здобувачів вищої освіти / Уклад.: І. М. Семененко, Я. О. Чанкотадзе. — Київ: СНУ ім. В. Даля, 2024. — 26 с.

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма навчання, осінній семестр

Завдання	Кількість балів
Презентація за темою курсу	5
Участь в обговореннях на лекції	5
Участь в командній роботі	10
Складання резюме і супровідних документів	10
Складання бюджету і пошук коштів	10
Використання інструментів Квітка лотосу і Дерево цілей	10
Виконання тестів	10
Складання мотиваційного листа	5
Завдання Визначення проблеми в громаді	5
Екзамен	30
Разом	100

Таблиця 2

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма навчання, осінній семестр

Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист контрольної роботи	Іспит (тестування)	Сума
до 40	до 30	до 30	100

Здобувач денної/заочної форми навчання може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні сертифікату про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні бали за завдання.

Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач має дотримуватись принципів академічної доброчесності. Плагіат є неприпустимим при виконанні завдань. Завдання із запозиченням без зазначення джерел не будуть оцінюватися.

Поведінка в аудиторії:

Учасників курсу мають:

- Бути присутнім в аудиторії згідно розкладу та часу проведення занять,
- Ввічливо і з повагою ставитися до інших учасників занять,
- Вчасно виконувати завдання і проходити контрольні заходи.